

ISSN 0125-7447

รายงาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL
SURVEILLANCE REPORT

VOLUME 17 NUMBER 40

OCTOBER 10, 1986

คำชี้แจง เรื่องวัคซีนป้องกันหัด 473

เยอรมัน

การให้ DPT/IPV และการตาย 475

ของเด็กทารก

จำนวนผู้ป่วยวัณโรคระบบหายใจ 481

กรกฎาคม 2529

สถานการณ์โรค 482

คำชี้แจง เรื่องวัคซีนป้องกันหัด เยอรมัน

กองบรรณาธิการรายงานประจำสัปดาห์ ได้รับจดหมายจากเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาการให้วัคซีนป้องกันโรคหัดเยอรมัน ซึ่งมีความสับสนและเข้าใจกันไปหลายอย่างผิดบ้างถูกบ้าง บรรณาธิการเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากมีผลกระทบต่อโครงการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันของกระทรวงสาธารณสุข จึงได้ขอความกรุณาจาก รศ. พญ. จันทพงษ์ วะสี หัวหน้าสาขาวิชาไวรัส ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้ตอบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้วัคซีนหัดเยอรมัน ซึ่งอาจารย์ได้กรุณาตอบให้ทราบดังนี้.-

ก่อนอื่นขอเรียนให้ทราบว่า ในบรรดาวัคซีนป้องกันโรคไวรัสที่ใช้กันอยู่ในเวลานี้วัคซีนหัดเยอรมันเป็นวัคซีนที่พัฒนาจนถึงขั้นที่เรียกได้ว่าเป็นวัคซีนในอุดมคติ เชื้อไวรัสในวัคซีนเป็นเชื้อที่มีชีวิตแต่ไม่ก่อให้เกิดอาการของโรค หลังจากฉีดวัคซีนประมาณ 2 สัปดาห์ จะตรวจพบเชื้อไวรัสในคอของผู้รับวัคซีนบางคน แต่เชื้อนี้ไม่ติดต่อ ถึงแม้จะมีเชื้อออกมากับน้ำมูก น้ำลายก็จะไม่สามารถติดต่อไปสู่ผู้อื่นได้ วัคซีนนี้แม้จะบังเอิญฉีดให้กับหญิงตั้งครรภ์ ก็ไม่มีผลทำให้ทารกพิการ ฉีดเพียงครั้งเดียวจะมีภูมิป้องกันเกิดขึ้นเกือบร้อยละร้อย และภูมิคุ้มกันนี้จะอยู่นานอาจจะตลอดชีวิต วัคซีนหัดเยอรมันฉีดเพียง 0.5 มล. เข้าได้ผิวหนังหรือเข้ากล้ามเนื้อ ไม่พบอาการแทรกซ้อนใดทั้งสิ้น ไม่มีการแพ้เพราะในวัคซีนไม่มียาปฏิชีวนะ ผ่านการเตรียมโดยวิธีที่ปลอดภัยที่สุด อย่างไรก็ตามในหญิงตั้งครรภ์มีกฎเกณฑ์ทั่วไปว่าจะไม่ฉีดยาให้โดยไม่จำเป็น จึงแนะนำไม่ให้ฉีดวัคซีนหัดเยอรมันหรือถ้าฉีดให้หญิงที่สมรสแล้วก็แนะนำให้คุมกำเนิดไว้ 3 เดือน เพื่อให้แน่ใจว่ามีภูมิคุ้มกันเกิดขึ้น ไม่ได้ติดเชื้อในธรรมชาติขณะท้อง ถ้าฉีดแล้วบังเอิญตั้งครรภ์ก็ไม่ต้องทำแท้งเวลาให้วัคซีนนั้น

ถ้ามีวัคซีนขนาด 10 doses ที่ละลายแล้ว เหลือใช้จากการฉีดในคลินิก ควรจะใช้ให้หมดใน 8 ชั่วโมงหรือทิ้งไป เราก็มักจะเอื้อเพื่อฉีดให้กับคนที่ทำงานใกล้เคียง ด้วยน้ำใจแทนที่จะทิ้งวัคซีนไป

เนื่องจากวัคซีนหัดเยอรมันได้พัฒนาในเวลารวดเร็ว จึงทำให้บุคลากร สาธารณสุขบางท่านอาจจะติดตามความรู้เรื่องนี้ไม่ทัน แต่ยึดติดหลักเกณฑ์เดิมที่ว่า วัคซีนที่เป็นเชื้อมีชีวิตจะมีการเพิ่มจำนวน มีเชื้อออกมา อาจติดต่อไปสู่ผู้ใกล้ชิดซึ่งเป็นความจริง สำหรับวัคซีนบางตัว แต่วัคซีนหัดเยอรมันได้ผ่านขั้นตอนการศึกษาจนแน่ใจได้แล้วว่าเชื้อใน วัคซีนไม่ติดต่อ เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการควรมีบทบาทรับผิดชอบในการกระจายความรู้ให้ทั่วถึงและทันเหตุการณ์

สำหรับคำถามขอตอบดังนี้.-

1. ผู้ที่ได้รับวัคซีนหัดเยอรมันที่กำลังให้อยู่ในัจจุบันนี้ไม่ติดต่อแพร่เชื้อใน วัคซีนไปให้ผู้อื่น
2. กรมควบคุมโรคติดต่อได้มีนโยบายที่ถูกต้องและสมควรเป็นอย่างยิ่งในการ ฉีดวัคซีนให้เด็กหญิงชั้น ป. 6 ทุกคน เพราะถ้าไม่ฉีดเกิดการระบาดของ เด็กพวกนี้เป็นก็จะแพร่เชื้อไปให้ผู้ที่กำลังท้องได้ แต่ถ้าฉีดมีภูมิคุ้มกันโรคจะลดวง จรการระบาด ช่วยป้องกันหญิงที่กำลังท้องได้อีกทางหนึ่ง
3. การแพ้วัคซีนหัดเยอรมัน ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ ถ้าผู้ฉีดวัคซีนเกิดตายจำเป็นต้องสอบสวนถึงสาเหตุการตายว่าเกี่ยวข้องกับจริงหรือ หรือเป็นเหตุบังเอิญ จำเป็นต้องทราบ lot ของวัคซีน การฉีดและภาวะอื่น ๆ ถ้ามีเหตุฟ้องร้อง ผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการตามสายงานต้องร่วมรับผิดชอบ นักวิชาการจะเป็น พยานในด้านหลักฐานต่าง ๆ
